

2. ТРАФИК НА НАРКОТИЦИ

2.1. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

И при наркотрафика, подобно на други престъпни и следователно дискретни форми на „бизнес“, основен проблем е липсата не само на точни, но и на приблизителни статистически данни. Този проблем обаче е много по-труднорешим, отколкото при контрабандата, част от която е полулегална (т.е. чрез различни форми на документни измами) и макар и приблизително, може да бъде измерена и оценена.

Поради тази причина единствените методики при оценката на обема, маршрутите, цените и тенденциите в развитието на наркотрафика през България са косвените методики, сред които:

- Сравнителен анализ на годишните количества дрога, залавяни от компетентните органи.
- Социологически проучвания и експертни оценки за консумацията на дрога в страната (които дават представа за дистрибуцията на наркотици, а оттам и за общия обем на наркотрафика).
- Експертни оценки за цените на пазара на наркотици в страната като цяло и в различните региони (те дават представа за съотношението търсене/предлагане).

Допълнителен проблем обаче е липсата на достатъчно достоверни данни за употребата на наркотици, което да даде представа и за състоянието и тенденциите на разпространение на дрога в обществото. Това се констатира и в доклада на британски експерти “Bulgarian Twinning Operation: Review of Demand Reduction Strategy” от май 2002 г.³⁷ Там се твърди още, че информационните системи в тази област не са добре координирани и подчинени на стратегическата цел, че няма връзка между информацията за търсенето и тази за предлагането, че липсва и добър анализ на наличните данни и т.н.³⁸

Трафикът през България е само част от транснационалните канали за нелегален пренос на наркотични вещества. През изминалите години той беше стимулиран от съвпадането на редица благоприятни за трафикантите обстоятелства. Системният и фактически непрекъснат трафик на наркотици от Афганистан през

³⁷ В него се твърди, че „от получените данни...не е възможно да се направи точна или цялостна оценка на сегашното състояние и тенденциите в злоупотребата с наркотични вещества“.

³⁸ Ibidem, p.8.

Иран, Турция и България с дестинация Западна Европа беше улеснен от кризисните процеси, протичащи на територията на бивша Югославия, премахването на визовите ограничения в рамките на държавите от Европейския съюз и от увеличаване на количествата наркотик, разпродаван на едро от талибаните след атентатите в САЩ.

Същевременно, успоредно с Балканския път, все повече се утвърждават и нови трасета за транспортиране на хероин от Югозападна Азия за Европа – през Централна Азия и Русия, като централноазиатските държави Казахстан, Киргизстан, Таджикистан и Узбекистан започват да играят значителна роля в трафика на хероин. Експертите считат, че по този „Път на коприната“ преминават все по-големи количества от нея. Засилва се тенденцията за използване на Черно море – както от Турция, така и от Грузия, – за транспортиране на хероин към Румъния и България. Напоследък се констатира използването на фериботната връзка между Истанбул и Триест за директно пренасяне на наркотици за Европа. В резултат на всичко това е отбелязаното и в годишния доклад на Балканската информационна система за 2001 г. намаляване на значението на класическия Балкански път от Турция през България, Югославия, Хърватия, Словения и Австрия до Централна Европа. Той е използван само в 13% от всички констатирани случаи на трафик на хероин (докато през предишната 2000 г. този процент е бил 19%).

Индикация за интензивността на трафика на наркотици през България са статистическите показатели за заловени и иззети количества хероин на ГКПП и във вътрешността на страната. За разлика от първото тримесечие на 2002 г., през което не бяха констатирани случаи на контрабанда на наркотици и прекурсори през България, през второто тримесечие на ГКПП са заловени следните количества:

- 168,625 кг хероин /8 случая/
- 9,390 кг амфетамин /2 случая/
- 2,450 кг хашиш /1 случай/
- 2,636 кг марихуана /1 случай/ и др.

Задържаните лица, контрабандиращи наркотичните вещества, са петима югославяни, петима българи, трима румънци, трима македонци и един турчин. Прави впечатление, че зачестяват случаите

на използване на маршрути през ГКПП-Малко Търново (в 2 случая са заловени 114 кг хероин и в 1 случай – 6,6 кг амфетамин), а по съображение за сигурност на престъпните организации пътищата през ГКПП-Кап.Андреево се избягват (установен е един случай за трафик на 20 кг хероин). Наблюдава се и тенденция към транспортиране на малки пратки наркотици – от 5 до 10 кг – с използване на жп транспорт.

Фиг.6. Наркоканалите преминаващи през югоизточна Европа

- ← 1. От Турция, през България, Македония, Румъния, Югославия и Албания;
- ← 2. От Турция през Гърция към Югославия и Албания;
- ← 3. От Турция по морето Румъния към Централна и Източна Европа;
- ← 4. От Турция и Пакистан по море до Албания
- ← 5. От бившите съветски републики в Средна Азия през Черно море към пристанищата на България и Румъния
- ← 6. През Русия, Украйна, Молдова, Румъния и България към Западна Европа
- ← 7. От Латинска Америка, през пристанищата, на България към Испания и Холандия

В трафика на дрога и прекурсори България е типична страна на транзита, макар че се проявяват тенденции към изграждане на временни бази за краткосрочно складиране и препакетиране на дрогата на наша територия. Пътят на хероина от Турция през България за Западна Европа се използва в обратна посока за трафик на синтетични наркотици, кокаин, марихуана, хашиш и прекурсори. Интензивният трансграничен трафик на наркотици и прекурсори рефлектира вследствие „ефекта от разсипването“ и увеличаване на количествата, предназначени за разпространение на вътрешния пазар и в разрастване на дистрибуторските мрежи.

2.2. ТРАФИК НА ХЕРОИН

Географското разположение на България превърна територията ѝ в предпочитано трасе за трафик на хероин. След Турция страната ни е втората бариера по неговия път от Азия за Европа. Мащабният трафик на хероин се извършва от чужди наркотрафикантски организации, като лидерското място заемат турските и албанските групировки. Те притежават дългогодишен опит, добре организирани структури, конспиративни умения и най-вече огромни финансови възможности. Турските наркосиндикати и техните дистрибутори в европейските градове контролират по-голяма част от балканските маршрути. Статистическите показатели сочат тяхно участие в 59% от регистрираните случаи на наркотрафик на българска територия. В трансграничния наркотрафик стремежът на чуждите наркоструктури към съвместна престъпна дейност и тактическо взаимодействие със сродни български структури остава постоянен, с оглед създаване на организация за безпроблемно и бързо трафикиране на наркотиците през страната.

Освен като транзитна страна в големия международен канал (Балкански път) за незаконен трафик на хероин, през последните години България се превръща и във важно депо за преразпределение на този вид наркотично вещество, а също и в зона за увеличено потребление. Последното се дължи и на факта, че срещу участието си в международния трафик българските престъпни групировки започнаха да получават като своеобразно заплащане част от пренасяния хероин. Това създаде предпоставки за увеличаване на количествата хероин, които остават в страната и води до увеличено предлагане на местния пазар. Увеличи се и броят на лицата, занимаващи се с пласирането на този наркотик. Големите градове София, Варна, Бургас и Пловдив са с най-много наркомани, в това число и употребяващи хероин.

Дистрибуцията на хероин в София

Според отдел „Наркотици“ в Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР) дневният оборот на хероин в София е над 150 000 лв. (около 75 000 евро), а чистата печалба от този бизнес възлиза на 80 000 лв. (или 40 000 евро) на ден. Последната се разпределя между дилърите и техните шефове в столицата, които са около 300 души. По официални данни в цялата страна броят на наркоманите, употребяващи хероин, е около 57 000 души.

Наркотикът влиза в страната с висока чистота – често около 50-60%, на цена от близо 20 хил. лв. за килограм, а по пътя до наркоманите стойността му многократно се увеличава и изходното количество се продава за около 150 000 лв. На улицата една доза от половин грам струва около 20 лв.

Около 100% е печалбата на онези, които внасят дрогата в страната, тъй като от един килограм те правят два, но с по-малка чистота. По-нататък хероинът преминава през няколко нива от посредници, на всяко от които се прибавят примеси. Така съставът на дозите става такъв, че само уличните дилъри – последното звено във веригата – дневно имат между 300 и 400 лв. чиста печалба.

Според МВР големите босове в София са около десет души. Всеки дилър покрива пространство, което често обхваща район от десетина преки улици. Най-апетитни са центърът и един от гъстонаселените квартали (Люлин), където има много хора на малка площ.

И през 2002 г. трафикът и разпространението на хероин и на прекурсори за неговото производство продължават да бъдат концентрирани основно в големите градове и по магистралния път Е-80. Относително добре развитата транспортна и телекомуникационна инфраструктура предоставя възможности за бързо трафикиране на пратките през територията на страната. Установява се тенденция турски граждани, пренасящи наркотични вещества (предимно хероин) от Турция за страните от Западна Европа, да се срещат с български граждани на бензиностанциите „Шел“, намиращи се на автомагистрала „Тракия“, където осъществяват сделки за минимум 500 г. хероин с много добро качество. Дрогата се плаща на място. Закупеният хероин е за разпространение предимно в Пловдив и в по-малка част за Пазарджишкия регион. Във Варна една от основните

Основните канали за трафик на героин преминават по следните маршрути

- Турция – България - Македония - Албания - Италия. Този канал за пренасяне на героин започва от Турция, където се закупува и товари героинът, преминава през България и Македония, след което се разклонява в посока на Албания и Косово. Достигайки до депа за преразпределение в Македония, Албания и Косово малка част от героина остава за местна консумация, а основното количество героин се изпраща в посока на Италия и Германия. Каналът е изграден от албански граждани, македонски граждани-етнически албанци и турски граждани;
- Турция - България - Румъния - Унгария - Австрия - Германия - Франция, Белгия, Холандия и Великобритания;
- Турция през България в посока Румъния - Унгария - Словакия - Чехия и Полша. По това направление се използва и нетрадиционен маршрут от Македония през България и Румъния за Унгария;
- Турция през България в посока Румъния - Молдова и Украйна. Героинът е пренасян с автобуси и камиони с молдовска, турска и украинска регистрация;
- Турция директно за България;
- От България за САЩ;
- В посока през Сърбия, Босна и Херцеговина, Хърватия и Австрия;
- От Турция през България за Гърция;
- От Турция през България за Чехия;
- От Турция през България за Западна Европа чрез международните влакове – канал за трафик на героин с помощта на кондукторите и стюардите по влаковете и покровителство от силови групировки;
- От Турция в България героин се внася с яhti през Черноморието в района на Ахтопол;
- Героин се внася и през пристанищата във Варна и Бургас, като в трафика са замесени български, турски, рускоезични и арабски граждани. Няма общодостъпни данни за задържан героин на тези пристанища през последните 3 години.

организираните престъпни групи, свързана с разпространение на героин в региона, цели да се прегрупира в централизирана структура, с ориентация към кражби на леки автомобили и връщането им срещу откуп.

Запазва се стремежът на отделни местни престъпни структури да организират самостоятелни наркоканали, което е предпоставка за брутални сблъсъци, водещи до ескалация на напрежението при преразпределението на територии.

Може да се очаква, че засилените мерки срещу трафика ще предизвикат вълна от алтернативни схеми на пренос на героин, като посоката на движение на пратките няма да съответства на крайното предназначение.

2.3. ТРАФИК НА КОКАИН

Трайно се запазва тенденцията към нарастване на трансконтиненталния трафик на кокаин за Европа през Бразилия и Венецуела, в които България е транзитна страна. За пренасяне на кокаин се използва предимно въздушен транспорт, като се забелязва „разбиване“ на маршрута на отделни етапи, в които участват различни куриери, с цел да се избегнат проверките на митническите служби по признака за лица, пътуващи до и от „рискови“ дестинации. За по-малки количества, предназначени за контрабандиране на наркотика до съседните балкански държави, се използва предимно автомобилен транспорт. Съществува тенденция за активизиране на канала за трафик на кокаин от България към Украйна, организиран от украински граждани. Намеренията са наркоканалът да се експлоатира не само за трафик на кокаин, но и на екстази и оцетен анхидрид към Турция. Дейността по организиране на трафика на кокаин за и от България се премества в района на Пловдив.

Функционират канали за незаконен трафик на кокаин от Южна Америка за България, като кокаинът пристига в страната по няколко направления:

- от Уругвай през Кипър до пристанищата във Варна и Бургас;
- от Парагвай през Кипър, Гърция, България в посока Западна Европа;

- от Колумбия през Турция и България за Западна Европа;
- от Бразилия и Венецуела през летищата на Германия и Франция в посока на България;
- с ускорени пощенски пратки от Колумбия и Бразилия през Франция и Германия до България;
- от Бразилия през Франция за България;
- съществува канал за пренос на кокаин с пътници в автобуси от България през Югославия, Унгария и Словакия за Чехия;
- със самолет от Бразилия през Амстердам, Холандия и Виена за България;
- от остров Аруба през Франкфурт, Германия за България.

Във вътрешността на страната се наблюдава увеличаване броят на лицата, които разпространяват кокаин. За това свидетелстват и разкритията, направени от полицейските органи. Потреблението на кокаин в България нараства, но темпът на растеж няма да бъде особено голям, защото покупателната способност на населението е малка. Само 2-3% от употребяващите наркотици могат да си позволят кокаин. Този наркотик е популярен сред организирани престъпни групи, ангажирани с транзитния трафик и на други видове наркотични вещества.

2.4. ТРАФИК НА КАНАБИС, МАРИХУАНА И ХАШИШ

Продължава и незаконният трафик на хашиш, канабис и марихуана. Могат да се посочат следните основни канали:

- Трафик на марихуана от Албания през Македония и България за Турция. В него са замесени албански, македонски и югославски граждани – етнически албанци. Незаконният пренос се осъществява предимно с леки автомобили и микробуси с албанска и македонска регистрация.
- Друг маршрут тръгва от Пакистан през Египет с кораби до Гърция и в посока от Гърция в България с камиони.
- Трети е по трасето от Албания през Македония и България за Турция. Незаконният пренос се осъществява предимно с камиони и товарни микробуси с албанска регистрация, а нарушителите са албански граждани.
- Пазарът на марихуана и хашиш в България се захранва и от местни източници. За това свидетелстват множеството случаи на разкрити в страната канабисови насаждения, както и иззетите от български граждани големи количества изсушена канабисова листна маса. Според полицейските данни с отглеждането се занимават предимно възрастни хора, на които се заплаща от страна на лица, свързани с организираната престъпност. В големите градове са регистрирани и случаи на отглеждането на канабис в саксии в домашни условия от страна на някои ромски фамилии и отделни потребители.

- Може да се твърди, че вътрешното разпространение и потребление на канабис, марихуана и хашиш също придобива значителни размери. Според някои изследвания най-много хашиш се продава в София, Велико Търново и Плевен, а най-много марихуана във Варна.

Все повече се увеличават площите, засети с канабис, често отглеждан върху общински или пустеещи земи без официални собственици. Целенасочено земеделските масиви, засети с наркокултурата, са отдалечени от населените места. Процесите на отглеждане и реализация на канабиса често са под контрола на български престъпни структури. Най-мощните площи, засети с канабис, са в региона на Благоевград, Сандански и Петрич. Насаждения с канабис са регистрирани и в отделни региони на Северна България.

2.5. СИНТЕТИЧНИ НАРКОТИЦИ

Проблемите свързани с трафика и консумацията на синтетични наркотици също е много сериозен. Тяхното потребление и разпространение бележи ръст във всички балкански страни и конкретно в България. Направените разкрития потвърдиха информацията, че в страната продължават да функционират незаконни предприятия, които произвеждат синтетични наркотици. През 2001 г. са разкрити 6 нелегални лаборатории, оборудвани за производство на синтетични наркотици на територията на София, Софийска и Русенска област. Наблюдава се засилено регионално разпространение на метамфетамин в регионите на Сливен, Ямбол, Стара Загора и Бургас. Правозащитните органи предупреждават за сериозните намерения на международни наркоорганизации да изместят производството на синтетични наркотици от скандинавските страни на Балканския полуостров.

Стремежът към печалби засилва интереса и на лидерите на местни престъпни структури към увеличаване на количествата синтетична дрога, предназначени за трафик и разпространение, както и към организиране на производството им. Трябва да се отбележи, че в този бизнес се включиха безработни български хиμιци, технолози и фармацевти. Някои от тези лица влязоха в престъпно съдружие с граждани на съседни балкански страни. Произведената в страната синтетична дрога по тайни канали се изнася в Македония, Албания, Турция, Румъния, Полша и Унгария, Близкия и Средния изток и Африка (Нигерия). През 2002 г. са разкрити канали за трафик на синтетични наркотици от Сърбия с участието на български и сръбски граждани, както и за трафик на метамфетамини за арабския свят с участието на български и турски граждани.

Рязко се увеличава разпространението и потреблението на синтетични наркотици и в страната. В София през последните три години са разкрити няколко изградени от български граждани мрежи за разпространение на синтетични наркотици. По-специално „екстази“ (под това название обикновено се продават амфетамини) се употребява от млади хора – ученици и студенти. Разпространяването се извършва най-често на места, където се събират почитатели на техномузика, предимно дискотеките.

Незаконните приходи от производството, вътрешното разпространение и международния трафик на синтетични наркотици са огромни. Средствата се генерират в кратки срокове поради бързия оборот на тези наркотични вещества.

Очакванията са, че производството и разпространението на синтетични наркотици в страната ще продължи да се увеличава през следващите години.

2.6. ПАЗАРНИ ЦЕНИ НА ДРОГАТА

При оценка на пазарните цени на дребно на различните видове наркотични вещества в страната възникнаха различия между ориентировъчните цени, предоставени от НСБОП и тези от близки до потребителите информатори, като в някои случаи вторите надвишаваха първите многократно.

На едро хероинът се изкупува от доставчици в Турция за 5-6,000 евро/кг. Според информатори от средите на наркоманите от 1 кантарен грам хероин с чистота 40-40% (нискоразреден) се приготвят 15 дози по 5 лв. или даже 20 дози по 10 лв. по 5 до 10 мг хероин на доза. Смята се, че цените на хероина са много по-ниски в ромските квартали, но качеството му там е много по-лошо.

В България съществуват два различни и определено враждебни пазара на канабис. Първият е под контрола на организираната престъпност. На него се продава канабис предимно под формата на готови цигари на подрастващите и на някои от пълнолетните епизодични потребители. Като относителен дял от пазара обаче по-голяма част от канабиса се разпространява от дребни дилъри, които контактуват директно с производителите и продават на приятели с ниска печалба или без печалба. Това е т. нар. „приятелска търговия“, която е типична за голяма част от пазара на канабис в развитите страни.

И през изминалия период силовите групировки се стремяха да разширят своя дял от пазара. Процесът започна още по-рано – през периода април-юни 2001 г. в София бе проведена серия от акции против дребни дилъри, които бяха заставяни да преминат под контрола на мафията. Ациите били организирани и съгласувани: мафиотите са имали адресите и са били информирани за движението на дребните дилъри, които твърдят, че в побоите са участвали и действащи полицаи. В резултат пазарът за цигари от марихуана (поне в София) претърпя съществени изменения. Постепенно започна да пада качеството на предлаганата марихуана, а много дилъри, които в миналото категорично избягваха да продават твърда дрога, бяха принудени да се съгласят да продават и хероин. Тази тенденция е твърде обезпокоителна, тъй като все по-ниското качество на марихуаната и повишеното предлагане на хероин, на фона на общо взето ниската информираност сред подрастващите (вина за което има некомпетентната или никаква превенция в училищата), води до опасно сближаване на тревата с хероина и до повишаване на привлекателността и достъпността на последния. Имайки предвид относително ниския оборот на този сектор от пазара на канабис, може да се предположи, че основната цел на престъпните групи е била именно сливането на тийнейджърския пазар на марихуана с този на хероин.

Основна част от потребителите на канабис продължават да купуват насипна марихуана с относително добро качество (т. е. такава, в която гарантирано няма добавки) на цена от 0,30 до 1,00 лв./г. Този вид търговия осигурява вероятно над 80 % от консумирания канабис в страната, тъй като пълнолетните потребители, които консумират основното количество канабис, съзнателно избягват да купуват готови цигари с висока цена и неизвестно качество от престъпниците; те се страхуват от наличието на добавки в канабиса, най-вече от хероин. Стойността на из-

сушена, непречистена от семки листна маса е от 80 до 100 лв. на кг. От това количество се изработват между 1200-1600 цигари.

Цената на хашиша варира в широки граници в зависимост от качеството му и компетентността на купувача; информаторите смятат, че първокачествен хашиш може да се намери и под 1000 лв./кг. Разпространяваният в България хашиш е със сипкава консистенция и е невъзможно да се формира като тънка хашишова пръчица, която се поставя във вътрешността на цигарата. Тази дрога все още е достъпна за малцина.

При амфетамините известният „дупнишки амфетамин“ (амфетамин плюс аспириин, надписът на флакона е на френски, без данни за производител) се търгува в София по 1 лв.; в някои случаи тази цена може да е малко по-висока, но при покупка на цял флакон (20 таблетки) може да падне до 0,50 лв./таблетка. Подраствателите често са склонни да дадат и по-висока цена, даже за амфетамин с крайно съмнителен вид и качество, но тя рядко надхвърля 3 лв.

В тази връзка внимание заслужава още един въпрос, свързан с амфетамините. Последните често се продават под фалшивото название „екстази“. В действителност истинският екстази (МДМА) е много трудно да се намери, а цената му е твърде висока (15 до 25 лв./таблетка). Често в продажбата „екстази“ даже амфетаминът присъства в незначително количество, което се компенсира с добавка от кофеин.

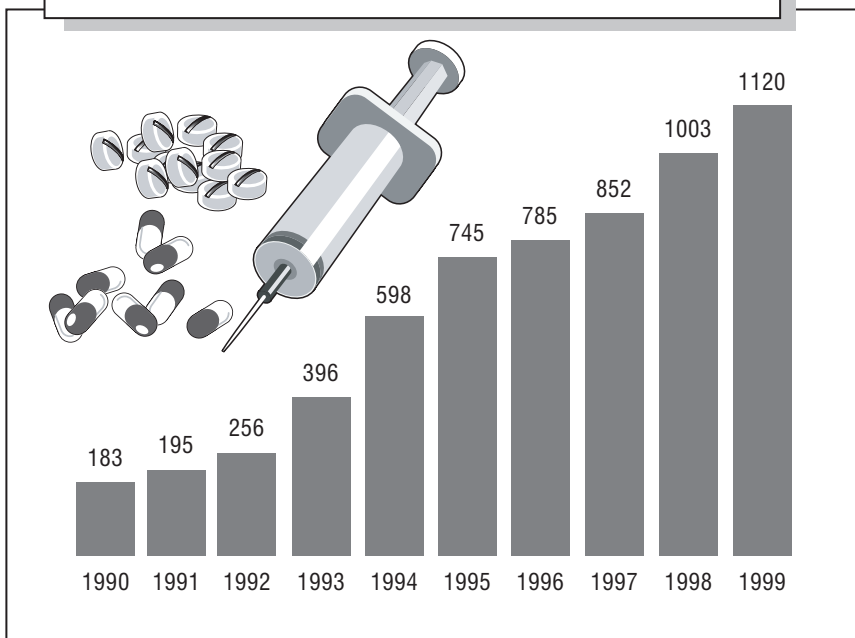
ЛСД („трип“) е полусинтетичен халюциноген, който се появи на българския пазар в началото на 90-те години. Цената е около 30 лв./блотер, в различните му разновидности/моделни (петолъчка, Че Гевара, велосипедист, котенце). По всичко изглежда, че ЛСД е изцяло вносен.

2.7. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ПОТРЕБЛЕНИЕ

За количествата предлагана и консумирана дрога може да се съди по разкритията на наркотици на вътрешния пазар. През първото полугодие на 2002 г. например НСБОП самостоятелно и съвместно с други служби е иззела общо следните количества наркотични вещества и прекурсори: 20,792 кг хероин, 0,447 кг кокаин, 30,393 кг хашиш, 1,44 кг опиум, 24,3 кг амфетамин субстанция, 400 007 таблетки каптагон, 120 216 таблетки амфетамин, 3032 таблетки екстази, 1200 ст ефедрин и 20 л формамид. Задържани са 16 лица за трафик и 77 за разпространение на наркотици. Разкрита е 1 нелегална нарколаборатория и са пресечени 4 наркоканала.

Официалните данни за потреблението на наркотици в страната са тревожни. В Националната стратегия за борба с наркотиците (2002-2007) хероинът е посочен като най-сериозна опасност за общественото здраве. През последните 5-6 години той е бил причина за над 90% от случаите на търсене на лечение в специализираните звена в София. При две-трети от употребяващите този наркотик той се приема венозно, което носи допълнителен риск от зараза с хепатит С и със СПИН. Средната възраст на търсещите лечение по повод злоупотребата с хероин за периода 1995-2001 г. е спаднала от 24,7 на 22,5 години, с известна тенденция към стабилизация.

Фиг.7. Болни с наркотична зависимост 1990 - 1999г.

Обективен критерий са приведени-те в Стратегията данни за броя на постъпилите болни с наркотична зависимост в стационарите на психиатричните заведения в страната през периода 1990-1999 г.

На територията на страната между-регионалните и дистрибуторските мрежи непрекъснато се разширяват. Активната дейност на организирани престъпни групи в наркобизнеса е съсредоточена в по-големите градове на страната, захранващи малките населени места с наркотични вещества (София, Пловдив, Варна, Бургас, Благоевград, Хасково), в пограничните региони (Благоевград, Хасково, Видин, Русе) и в градовете, в близост до международните магистрални трасета (Пловдив, Пазарджик, Велико Търново, Русе, Благоевград).

Устойчива се запазва тенденцията разпространението на наркотични вещества да бъде монополизирано от структурите на бивши силови групировки. Следствие от повишената активност на регионалните криминални групи е стремежът им към трайно преразпределение и завладяване на вътрешния наркопазар. Конкурентните престъпни структури обикновено прибегват до насилие при преразпределянето на наркопазара в страната. В борбата за елиминиране и лидерство в регионален и национален мащаб те стигат до тежки криминални престъпления спрямо наркодилърите. През периода 2001-2002 г. ескалираха конфликтите във връзка с изграждане на устойчиви мрежи за разпространение на хероин и кокаин, подялба и влияние над наркопазарите в Бургаския и Варненския региони, където бяха извършени серия от взривове, престрелки, убийства, палежи и побоища. Ескалацията на напрежението за преразпределение и завладяване на наркопазарите в регионален мащаб прерасна в конфликти и остри сблъсъци на високите етажи в престъпната йерархия, които доведоха до тежки криминални престъпления.

Групите за разпространение на наркотични вещества на вътрешния наркопазар включват изцяло български граждани под контрола на шефове на силови групировки с относително устойчиво териториално разпределение между отделните формирания. В тях се наблюдава известна йерархия на нивата и разпределение по територии на действие между отделните престъпни структури. Съществува тенденция лидерите на организирани престъпни групировки да подменят периодично наркопласъорите с цел ограничаване изтичането на информация и ориентиране към работа с подставени лица. В някои от разпространителските групи активно участват и ромите – напр. нов „център“ на разпространението на хероин в Пловдив е кв. Столипиново, с преобладаващо ромско население, активни наркопласъори са и ромите от циганския квартал в Кюстендил и т. н. Главни центрове за разпространение на наркотици по Черноморието, Североизточна и Югоизточна България са Бургас и Варна. Двата региона се отличават с добре

структурирани наркопазари и мрежи, монополизирани от организирани престъпни групи, действащи и контролирани от лидер на бивша силова групировка.

В много региони на страната наркотични вещества се разпространяват от отделни криминално проявени лица, които не са свързани в групи и действат самостоятелно, като много от тях освен за лична консумация се включват в наркобизнеса и за извличане на печалби.

Наред с основната си дейност – наркобизнеса –, организирани криминални групи извършват и други видове престъпна дейност – търговия с оръжие, проституция, хазарт, кражби и контрабанда на леки автомобили, разпространение на неистински парични знаци и документи и др. Групите имат интернационален мащаб на действие съвместно със сродни престъпни формирания от Турция, Германия, Холандия, Македония, Румъния и Италия. По такъв начин „общото дело“ обединява българи, турци, кюрди, африканци, италианци и др.

Известна специфика съществува в някои райони на страната. Така например на територията на Благоевградския регион наркотрафикът се осъществява предимно през Петричкия район в посока Македония, като местните организирани престъпни групи действат в съучастие с македонци, албанци и косовски албанци и през Санданския район, където се намесват понтийски гърци. Пратките са средно по около 1-2 кг хероин и 0,5 кг кокаин.

Във Видинския регион организирани престъпни групи трафикират наркотични вещества и прекурсори – оцетен анхидрид – предимно през „зелената граница“.

2.8. ТЕНДЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ

Международният характер на проблема с наркотиците налага обмен на обща и конкретна информация със сродните чужди служби, както и провеждането на международни операции за противодействие и неутрализиране на местни и транснационални наркоорганизации.

От анализа на ситуацията на национално и регионално ниво и при сегашното равнище на противодействието на тази престъпна дейност могат да се формулират следните прогнози в краткосрочна и средносрочна перспектива:

- територията на България ще продължава да се използва активно за трафик на наркотични вещества и прекурсори;
- най-вероятно процесът на проникване и взаимодействие на транснационалните наркотрафикантски организации с местните структури на организирана престъпност ще се засилва през 2002-2003 г.;
- ще нараства конвергенцията на наркобизнеса с други видове престъпна дейност и проникването му в легалната икономика чрез пране на пари;
- българските престъпни структури ще продължават да организират отглеждането, обработването и контрабандирането на канабис за съседни страни и Западна Европа;

- ще продължават и опитите за организиране на нелегално производство и трафик на синтетични наркотици;
- вероятна е появата на нови канали, като се разнообразяват методите и средствата за транспортиране на наркотични вещества и изходни суровини за тяхното производство;
- относителният дял на престъпленията, свързани с наркотици, в общата структура на престъпността ще се повишава;
- ще се запази тенденцията към засилване на търсенето и предлагането на наркотични вещества, за което е показателно увеличението на иззетите количества наркотици.